

Kedves Barátaink!

Magyar történelmi sorozatunk, az Országút Könyvek négy kötetét szeretnénk figyelmükbe ajánlani. Könyveink könyvárusi forgalomba nem kerülnek.

Visszaemlékezések a magyar XX. századra

"A történelem dolgát, a múlt kendőzetlen felmutatását, sosem viheti végbe teljesen. Minden tanú nem idézhető perbe. A gonosznak és a jónak számtalan arca marad örökre rejtve emberi szemek, fülek elől. De dolgozunk a még megismerhetőt megörökíteni, megőrizni, amennyire lehetséges. Amennyire egy könyv erre képes." Erre az előszóban megfogalmazott küldetésre tesz kísérletet e könyv. A XX. század legmegrázóbb évtizedeire emlékező írások a magyarság megpróbáltatásainak számos formáját idézik föl. A szemtanúk katonaként vagy civilként, népirtások vagy hadifogságok tanújaként, emigrálásra kényszerülve, kitelepítve, elszenvedve az 50-es évek terrorját, s átélve 1956 fényét – vallanak e korszakokról. A kötet egy 2013-as pályázati felhívás alapján született, de az írások többsége ennél régebben keletkezett. Különösen értékesek a korabeli naplók – katonanaplók a frontról, óvóhelynapló Budapest ostroma idejéből, hadifogoly visszaemlékezések. Szerepelnek az emigrálás történetei, kitelepítések krónikái a Felvidékről, emlékek a szovjet megszállásról, államvédelmi jelentések és megfigyelés a 60-as évekből, beszámoló az 1919-es proletárdiktatúráról és számos visszaemlékezés a magyar XX. századról. Bekerült néhány "dokumentum-kisregény", kommentár nélkül. Az 55 visszaemlékező a csonka országon kívül Felvidékről, Erdélyből és Délvidékről származik, s nem is lehetne "magyar XX. század"-ról beszélni másképpen. Az 55 szerző életrajza, fényképe mellett névmutató s térképmelléklet is része a könyvnek.

(Keménykötésű, fűzött, 512 oldal. 1800 Ft)

akiket Isten kihívott esatára

A hadifoglyokról mily keveset tudunk. Pedig a legtöbb magyar családban volt egy apa, egy testvér, egy fiú, aki megjárta az orosz, vagy negyedszázaddal később már szovjet táborok valamelyikét, avagy része lehetett angol, amerikai vagy francia fogságban. Élnek ugyan sémák a hadifogságról, de ezek az általánosítások a sokszínű valóságot elfedő egyszínű szürkék. Volt hadifoglyokat kell meghallgatnunk, ha életszerű, valóságos képet akarunk kapni erről a milliányi magyar férfit érintő sorsról. Az Országút Társulat 2016-os gyűjtőpályázatából most megjelenő könyv negyvenöt fiú és férfi emlékezését foglalja magában. A kötet legnagyobb értéke a 11 hadifogoly napló. Közülük 6 szovjet táborokban íródott. Megdöbbenő létezésük is, mert az állandó zabrálás miatt történészek lehetetlennek tartották ilyenek fennmaradását. A naplók írói közt parasztfiú, konzul, postamester, diák és katonák vannak. A visszaemlékezések az Atlanti óceán partjától a Csendes óceán partjáig terjednek. A szovjet rendszerben enyhébbnek számító hadifogolytáboroktól a legsúlyosabb büntetőtáborokig vezetnek az írások. Különös értéket jelentenek a táborban készült művészi csontfaragások (konyháról szerzett csontokból) és rajzok. Egyedülálló egy szó nélkül, akvarellekben elbeszélte hadifogoly-történet. Előkerült két, táborokban készült nagy fényképgyűjtemény. Meglepetést jelenthet sokaknak a győztes szerepébe behelyezkedő nyugati hatalmak légereiről itt kibontakozó kép. Az emlékezéseket minden szereplőről egykorú fénykép és életrajz teszi teljesebbé. Sokak találnak ismerősre a kötet 1500 nevet tartalmazó névmutatójában.

(Keménykötésű, fűzött, 788 oldal. 2400 Ft)

Muhi István: Képeskönyv a hadifogságról

Egyedülálló, ha valaki egyetlen szó nélkül meséli el hadifogsága történetét. Tenyéryni, saját kötésű könyvben, apró akvarellekben, mintegy magának. Muhi István művészcsaládban született Szatmáron, három éves szovjet hadifogsága előtt és után is rajztanárként dolgozott szülővárosában. Hallgatag volt – mint sokan mások – ha fogságról esett szó. Mégis beszédesebbek képei, erőteljesebben láttatja megélt élményeit, mint sokak. A színek ereje, az alakok letisztult ábrázolása révén olyan érzékletes képet ad a

hadifogságról, annak számtalan arcáról, melyet máshonnan nem remélhetnénk. Ezen – egyetlen – műve elegendő, hogy alkotóját a modern és jó (az érthetőség határait át nem lépő) magyar festők körébe emelje. A 132 festmény túlnyomó része először jelenik meg. Hogy műve, mely hagyatékából került elő, mikor készült, nem tudni. Közvetlen fogsága után vetette-e papírra néma szobában vagy elpergő évtizedek után, a Szamoson csónakjában töltött nyarakon visszazálló képek hatására kezdett-e ecsetjével festékkorongon körözni? Klasszikus idők lehetnek. Egy-egy képétől nem könnyű szabadulni. (Keménykötésű, fűzött, 160 oldal. 1200 Ft)

Puskás Lajos: Szamosújvári börtönapló (1947)

A börtönapló ritka műfaj. Nem elég tollat fogni, rabbá is kell lenni hozzá – s ezt kerülni szoktuk. Nem elég rabbá lenni, tollat, ceruzacsonkot kell fogni – a felörlő napok közepette újra és újra. S nem elegendő, ha mindez teljesül – a naplónak ki kell jutnia a falakon, rácson át, s némán túl kell élnie a vészterhes évtizedeket, hisz a rab mögött kiszabadulása után is ott áll az elnyomó hatalom.

Egy börtönapló sohasem csak egy fogvatartott szűkre szabott világáról tanúskodik. Mindig a kor teljes képét is adja: a rabtartókét, akikben az állam szándékai nyerne kifejezést, s a (politikai) rabokét, akik az éppen bűnösnek kikiáltott társadalmi csoportot testesítik meg. Így volt ez 1947-ben Puskás Lajos tanár úr, a kolozsvári piarista gimnázium cserkészparancsnoka esetében is. Őt ítélet nélkül deportálták, sokadmagával együtt.

A II. világháborúból ocsúdó erdélyi magyarság félelemmel, bár némi reménnyel figyelte a kovácsolódó új korszak buzgólkodását röpdöső jelszavak között és lobogó zászlók alatt. Nem sokáig. Az addigi üldöztetésnek újabb feje nőtt, a kommunizmus. E korra különleges fényt vet a Puskás Lajos által a szamosújvári várbörtönben naponta vezetett írás. Ezek az esendő, mert túlélésre esélytelen, ám párjaincs sorok mégis egyedülálló, egyetlen és egyidejű dokumentumai lettek a vörös fejjel éppen akkoriban születő (s mindjárt üvöltöni kezdő) kommunista román állam börtönéletének.

A társaság: magyarok, akik a tapsot elváró önkénynek útjában voltak: tollforgatók porlepte szavaikért, papok létükért, parasztok egy keserű kifakadásukért. A börtönapló nem az egyhangú napok fárasztó leírása. A lapokat hajtva kirajzolódik a kép az olykor még tétova börtönigazgatásról, a foglyok saját életet élő kis társadalmáról: a nyomorúságból kihajtó nagy tettekről és kicsinyesekről. S látatlanul is látjuk a falakon túli világot: az áldozatkész asszonyokat, akik a vár falaira merészkednek, miként egykoron Egerben.

Az állandó várakozásban új meg új hírek születnek: „egy börtönőr az utcáról ilyen jelt adott: karját háromszor maga előtt körözte s azután az állomás felé mutatott, közben arcát tenyerébe hajtva álmat mutatott – ezt aztán ki-ki vérmérséklete szerint kommentálta”. A szükségben kivirágzik a lelemény is, legyen szó főzésről, tiltott levelezésről vagy szökésekről. „A várfalat fejtik – írja Puskás tanár úr május 30-án –, s a benne levő zöld színű »sósokót« csiszolják különféle formára. Fából szipkák, sakkfigurák készülnek.” A napok múltával az írás mind többször latinra vált – nagy időkhöz méltón. Holt nyelv az élve eltemetetteknek. (Latintanárként ez a naplóíró számára gyakorlat is volt, s később e részeket maga fordította magyarra.) A hosszú hetek, hónapok nyomán feldereng az igazságtalan fogság értelme: a falak közt mindinkább hangot nyer a lélek. A századok óta rabságban tartó falak színfalak, melyek közül előlép a Csend Ura. Helyet kap a kötetben a börtönélet túléléséhez szükséges humor is, az iróniával megírt „A lágeristák kiskátéja”, amely a benti élet számos részletére világít rá, s korát megelőző rajza az új rend emberének. Szükséges és illő volt helyet adni a börtönélet szülte más, általában tréfás írásoknak is (alkalmi versek, körképek), köztük a briliáns „római epigrammák” remekbe szabott sorainak.

Szorosan és személyesen kapcsolódik mindehhez a családdal való, rejtett módon megvalósított levelezés is. Ez a legszemélyesebb világ érintésnyi közelségbe hozza a sorok íróját. Szerepel még a kéziratban az akkori magyar foglyok névsora is, melyet Puskás Lajos történelmi érzékkel jegyzett le. A fogolytársakról, ha mód volt rá, rövid életrajz is készült. Ezekben felrajzolódik a bebörtönzött magyar társadalom 1947-es pillanatképe is, s egy-egy rabtárs tetteit – élete hátterében – különös fényben látjuk. Most először vehetjük kezünkbe az eredeti kéziratot s más börtönírásokat, betű szerinti hűséggel.

(Keménykötésű, fűzött, 160 oldal. 1200 Ft)

2019. november 30-ig a fenti árakból 10% kedvezményt adunk, ha a rendelésben legalább 3 különböző könyv szerepel. Megrendelés az orszagut.tarsulat@gmail.com címen lehetséges. Kérjük megadni, hogy honnan értesültek az előjegyzésről. A könyvekről honlapunkon is tájékozódhat: orszagut.webnode.hu

Kérjük, hogy a könyvajánlókat küldjék tovább ismerőseiknek és levelezőlistáikon.

Tisztelettel:

Kondorosy Szabolcs

Országút Társulat

orszagut.webnode.hu

orszagut.tarsulat@gmail.com